

ZAKON

O POSREDOVANJU - MEDIJACIJI

("Sl. glasnik RS", br. 18/2005)

I OSNOVNE ODREDBE

Područje primene

Član 1

Ovim zakonom se određuju pravila postupka posredovanja - medijacije (u daljem tekstu: posredovanja) u spornim odnosima, a naročito: u imovinskopravnim odnosima fizičkih i pravnih lica, trgovinskim, porodičnim, radnim i drugim građanskopravnim odnosima, upravnim i krivičnim, u kojima strane mogu slobodno da raspolažu, ukoliko zakonom nije propisana isključiva nadležnost suda ili drugog organa.

Odredbe ovog zakona će se primenjivati nezavisno od toga da li se posredovanje obavlja pre ili posle pokretanja postupka za rešavanje spornog odnosa, sa ili bez uputa suda ili drugog organa.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na sporove povodom otkaza ugovora o radu i isplate minimalne zarade.

Pojam posredovanja

Član 2

Posredovanje je svaki postupak, bez obzira na njegov naziv u kojem strane žele da sporni odnos reše mirnim putem uz pomoć jednog ili više posrednika - medijatora koji stranama pomažu da postignu sporazum.

Posrednik - medijator (u daljem tekstu: posrednik) nije ovlašćen da stranama nameće obavezujući sporazum.

II NAČELA POSTUPKA

Dobrovoljnost

Član 3

Posredovanje se sprovodi na osnovu izričite saglasnosti strana.

Jednakost i ravnopravnost strana

Član 4

U postupku posredovanja strane imaju jednaka prava.

U postupku posredovanja strane su ravnopravne.

Posrednici moraju da postupaju nezavisno i nepristrasno.

Privatnost postupka

Član 5

U postupku posredovanja, javnost je isključena.

U postupku posredovanja učestvuju strane, njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici, a sa dozvolom strana i treća lica.

Sva lica koja učestvuju u postupku posredovanja dužna su da poštuju načelo privatnosti postupka.

Poverljivost

Član 6

Sve informacije, predlozi i izjave vezani za postupak posredovanja su tajni, ukoliko se strane nisu drukčije sporazumele, osim onih koji se moraju otkriti u skladu sa zakonom ili u cilju primene ili sprovođenja sporazuma o poravnanju, kao i kada to javni interes nalaže.

Informacije, predlozi i izjave izneti u toku postupka posredovanja i predlozi dati isključivo u svrhu izmirenja, ne mogu se koristiti u parničnom, arbitražnom ili drugom postupku, niti saopštiti na drugi način.

Informacije, predloge i izjave iz stava 2 ovog člana sud ili drugi organ koji vodi postupak neće prihvatiti ukoliko budu ponuđeni.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana primenjuju se bez obzira da li se parnični, arbitražni ili drugi postupak odnosi na sporni odnos koji je bio predmet postupka posredovanja.

Hitnost

Član 7

Postupak posredovanja je hitan.

III POSTUPAK POSREDOVANJA

Pokretanje postupka

Član 8

Ukoliko se strane nisu drukčije sporazumele, postupak posredovanja započinje prihvatanjem predloga za pokretanje postupka.

Ako se strana koja je primila predlog za sprovođenje postupka posredovanja u roku od 15 dana od dana prijema predloga, ili u roku za odgovor koji je naveden u predlogu ne izjasni, smatra se da je predlog za posredovanje odbijen.

Sprovođenje postupka

Član 9

Strane mogu da se sporazumeju o načinu na koji će se postupak posredovanja sprovesti.

Ukoliko strane ne postignu sporazum o načinu sprovođenja postupka, posrednik će sprovesti postupak posredovanja na način koji smatra da je odgovarajući, imajući u vidu okolnosti spornog odnosa, interese koje strane žele da ostvare uz poštovanje načela hitnosti.

Posrednik može da vodi zajedničke i odvojene razgovore sa stranama, kao i da uz saglasnost jedne strane drugoj prenese i predoči predloge i stavove o pojedinim pitanjima.

Posrednik može da daje predlog mogućih načina za rešavanje spora, ali ne i predlog samog rešenja.

Okončanje postupka

Član 10

Postupak posredovanja se okončava:

1. zaključenjem sporazuma strana;
2. odlukom posrednika, posle konsultacije sa stranama, da se postupak obustavlja, jer dalji postupak nije opravdan;
3. izjavom strane o odustajanju od daljeg postupka.

Zastarelost i prekluzija

Član 11

Pokretanjem postupka posredovanja ne prekida se zastarevanje potraživanja.

Pokretanje postupka posredovanja ne utiče na zakonske rokove za pokretanje i vođenje odgovarajućeg postupka, osim kada je posredovanje procesni uslov za pokretanje tog postupka po posebnim propisima.

IV POSREDOVANJE POSLE POKRETANJA PARNIČNOG POSTUPKA

Upućivanje na posredovanje

Član 12

Kada strane predlože ili sud oceni da bi spor mogao uspešno da se reši posredovanjem, uputiće strane na postupak posredovanja.

Sud upućuje strane na postupak posredovanja po prijemu odgovora na tužbu ili posle održanog pripremnog ročišta.

Sud može i u kasnijem toku parničnog postupka, sve do njegovog pravnosnažnog okončanja, da uputi strane na posredovanje.

Trajanje postupka

Član 13

Postupak posredovanja može da traje 30 dana.

Sud ili drugi organ može da produži vreme trajanja postupka posredovanja iz opravdanih razloga, na zahtev posrednika ili strana.

Posredovanje u postupku po žalbi

Član 14

U postupku po žalbi, sudija izvestilac će na predlog strana i uz njihovu saglasnost uputiti strane na postupak posredovanja, odrediti rok od 30 dana za okončanje ovog postupka i zastati sa postupkom odlučivanja o žalbi.

Posrednik u postupku po žalbi može da bude samo sudija.

Nastavak postupka po žalbi

Član 15

Ako postupak posredovanja nije uspeo, a u svakom slučaju po proteku roka od 30 dana od dana upućivanja, nastaviće se postupak odlučivanja o žalbi.

Sporazum strana

Član 16

Dejstva sporazuma postignutog u postupku posredovanja zavise od volje strana i forme u kojoj je sporazum zaključen.

Posrednik je dužan da obavesti strane o mogućim dejstvima postignutog sporazuma i o načinu ispunjenja obaveza koje su njime preuzete.

Na zahtev strana, posrednik će učestvovati u sačinjavanju i izradi sporazuma.

Sporazum postignut u postupku posredovanja, uz uzajamno popuštanje strana, zaključen pre zasnivanja parničnog postupka ili u toku parničnog postupka, ima snagu vansudskog poravnanja, ukoliko je sastavljen u pisanoj formi i nije protivan javnom poretku.

Posrednik je dužan da o sporazumu postignutom u postupku posredovanja bez odlaganja obavesti sud pred kojim je pokrenut parnični postupak.

Sporazum koji strane postignu u postupku posredovanja ima snagu sudskog poravnanja ako ga na zapisnik uzme sudija, nakon ocene da je saglasan sa javnim poretkom.

Ako se ne postigne sporazum u postupku posredovanja zbog nesaglasnosti o pravnim pitanjima, strane mogu postići pismenu saglasnost o činjeničnim pitanjima. Ta saglasnost ih obavezuje u daljem postupku, ako je saglasnost overio posrednik ili drugi ovlašćeni organ i ako su se strane odrekle tajnosti podataka iz te saglasnosti.

Shodna primena odredaba Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o parničnom postupku

Član 17

Na zaključenje, dejstva i prestanak sporazuma, postignutog u postupku posredovanja, shodno će se primenjivati odredbe Zakona o obligacionim odnosima, koje uređuju vansudsko poravnanje i Zakona o parničnom postupku koje uređuju sudsko poravnanje.

V POSREDNIK

Opšte odredbe

Član 18

Posrednik je treća neutralna osoba koja posreduje između dve strane u cilju rešavanja njihovog spornog odnosa, a u skladu sa načelima posredovanja.

Posredovanje mogu obavljati sudije, advokati i drugi istaknuti stručnjaci iz različitih oblasti, u zavisnosti od vrste spornog odnosa u kome posreduju.

Spisak posrednika

Član 19

Predsednik suda odnosno starešina drugog organa imenuje posrednika iz reda istaknutih stručnjaka (sudija, advokata i dr.) koji ispunjavaju uslove za obavljanje posredovanja predviđenih ovim zakonom i upisuje ga u Spisak posrednika (u daljem tekstu: Spisak).

Imenovanje i upis posrednika u Spisak vrši se na osnovu zahteva zainteresovanog lica, koji može biti upućen i preko organizacije posrednika.

O upisu imenovanog posrednika u Spisak, predsednik suda odnosno starešina drugog organa obaveštava organizaciju posrednika.

Bliži način vođenja Spiska uređuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uslovi za obavljanje posredovanja

Član 20

Posrednik mora da ispunjava sledeće uslove:

1. da ima visoku stručnu spremu;
2. najmanje pet godina radnog iskustva u postupcima rešavanja sporova i konflikata;
3. da je prošao program obuke za posrednika;
4. da je upisan u Spisak;
5. da nije pod istragom i da nije osuđivan za namerno počinjeno krivično delo;
6. da je dostojan za obavljanje posredovanja.

Izuzetno, posrednik može da bude i lice koje ne ispunjava uslove iz stava 1 tač. 1-4. ovog člana.

U sporovima sa stranim elementom, posrednik može da bude i strani državljanin ako je ovlašćen da obavlja poslove posredovanja u drugoj državi, uz saglasnost strana.

Program obuke za posrednika propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Određivanje posrednika u predmetu

Član 21

U slučaju posredovanja pre pokretanja sudskog ili nekog drugog postupka, strane sporazumno biraju posrednika ili se obraćaju predsedniku suda odnosno starešini drugog organa radi određivanja posrednika sa Spiska.

U slučaju posredovanja posle pokretanja sudskog ili drugog postupka, strane sporazumno biraju posrednika sa Spiska.

Ukoliko se strane ne sporazumeju, predsednik suda odnosno starešina drugog organa određuje posrednika sa Spiska posrednika po redosledu na Spisku.

Isključenje posrednika

Član 22

Posrednik se mora isključiti iz postupka posredovanja ukoliko je sudeći sudija, arbitar ili sudi istim stranama u drugom sporu ili je lice koje postupa ili je postupalo u nekom drugom postupku.

Posrednik ne može da bude advokat koji zastupa jednu od strana u postupku ili ju je ranije zastupao, niti njen zakonski zastupnik ili staralac ili je to bio.

Izuzeće posrednika

Član 23

Posrednik se mora izuzeti iz postupka posredovanja u kome ima lični interes, ili ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost.

Posrednik je dužan da strane obavesti o svim okolnostima koje bi mogle da dovedu u sumnju njegovu nepristrasnost.

Posrednik može voditi postupak posredovanja i u slučaju iz prethodnog stava, ukoliko su strane, nakon što su obavestene o postojanju tih okolnosti, saglasne da on vodi postupak.

Shodna primena zakona

Član 24

Na isključenje i izuzeće posrednika shodno će se primenjivati odredbe posebnih zakona o isključenju odnosno izuzeću.

Dužnosti posrednika

Član 25

Posrednik je dužan da vodi i okonča postupak posredovanja, bez odugovlačenja.

Posrednik ne može stranama da nameće rešenje.

Posrednik je dužan da posreduje na neutralan način, bez ikakvih predrasuda u pogledu strana i predmeta spora.

Posrednik ne može davati obećanja niti garantovati određeni rezultat postupka.

Prava posrednika

Član 26

Posrednik ima pravo da se upozna sa okolnostima spornog odnosa.

Strane su dužne da posredniku dostave potrebne podatke i svoje viđenje spornog odnosa.

Strane su dužne da posredniku dostave dokaze, potrebne radi ocene da li je postignuti sporazum u suprotnosti sa javnim poretom.

Posrednik ima pravo na troškove.

Odgovornost posrednika

Član 27

Posrednik odgovara za štetu koju nanese stranama svojim nezakonitim postupanjem prema opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

VI TROŠKOVI POSTUPKA

Sporazum o troškovima

Član 28

Strane se mogu sporazumeti o troškovima posredovanja.

Predujmjljivanje troškova

Član 29

Troškove posredovanja strane predujmjljuju na jednake delove.

Konačno snošenje troškova

Član 30

Kada je postupak posredovanja okončan sporazumom, svaka strana snosi svoje troškove, a troškove posrednika strane snose na jednake delove, ako u sporazumu nisu drukčije odredile.

Kada postupak posredovanja nije uspeo, a do posredovanja je došlo u toku postupka za rešavanje spornog odnosa, o troškovima posredovanja odlučiće se u parničnom ili drugom postupku uz konačnu odluku.

Kada postupak posredovanja nije uspeo, a strane su pokrenule postupak posredovanja pre postupka za rešavanja spornog odnosa, svaka strana snosi svoje troškove, a troškove posrednika na jednake delove.

Troškovi se određuju prema advokatskoj Tarifi.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31

Ministar nadležan za poslove pravosuđa doneće, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, podzakonska akta za njegovo sprovođenje.

Član 32

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjivaće se protekom 90 dana od dana objavljivanja.